

Gnä' Frau,
was darf's
sein?

Wenen

Fietsen over
de Ring

Water, kunst
en alpenkruiden

DELICATESSEN
&
TRENDY
CAFÉS

Voer voor
fashionista's

CHILLEN EN FEESTEN
MET DE VOETEN IN HET ZAND

DESIGN
in een
wirwar van
straatjes

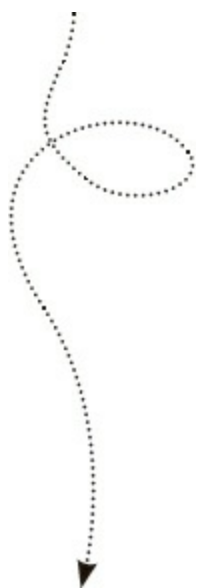
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11

HIER WORD JE WEER KIND
MET DE KINDEREN

MET
UITNEEMBARE
KAART

Wenen

Uitgeverij ANWB

Inhoud

Het belangrijkste eerst

Dit is Wenen

Wenen in cijfers

Wat is waar?

Kodakmoment

Herr Ober!

Helden van nu ...

Beter dan de zee!

Het kompas van Wenen

15 manieren om je onder te dompelen in de stad

1

Een rondje geschiedenis – **oude centrum en Stephansdom**

2

Chic shoppen – **Kärntner Straße, Graben, Kohlmarkt**

3

Al goud wat er blinkt – **de Hofburg**

4

Rustig aan! – **Weense koffiehuisen**

5

Een pronkboulevard – **Weense Ringstraße**

6

300 jaar in time lapse – **rond het Belvedere**

7

Een bonte kermis – **Naschmarkt en Schleifmühlviertel**

8

Mode, kunst en cultuur – **de hippe wijk Neubau**

9

Chillen op het strand – **aan het Donaukanal**

10

Woonwijk anno nu – **het bruisende Leopoldstadt**

11

Suikerspin en spiegelkabinet – **in het Prater**

12

Rivierpanorama's met skyline – **langs de Donau**

13

Keizerlijke pracht en praal – **Schloss en Park Schönbrunn**

14

Balkanpower – **het Brunnenviertel in Ottakring**

15

Weens wijngenot – **bezoek aan de Heurigen**

Museumlandschap van Wenen

Wenen op weg naar het nu

Pauze, even rebooten

Overnachten

Eten en drinken

Winkelen

Uitgaan

Reisinformatie

Hoe zegt u?

Register

Fotoverantwoording

Colofon

Herinner je je deze nog?

Het belangrijkste eerst

Wenen zelf ontdekken

Weners en toeristen krioelen door elkaar heen: een van de fascinerendste plekken van Wenen is de Naschmarkt – en meer nog de smalle straten van het aangrenzende Freihausviertel. Hier is Wenen kleurrijk en kosmopolitisch, maar ook eigenzinnig en kunstzinnig.

Speelse verkeerslichten

Voor het Eurovisiesongfestival van 2015 kregen veel Weense verkeerslichten nieuwe symbolen: in plaats van een mannetje geven nu stelletjes aan of je moet stoppen of dat je kunt doorlopen. Bijzonder: ze zijn er in man-vrouw combinaties, maar ook als man-man en vrouw-vrouw. Dit symboliseert de tolerantie van Wenen tegenover andersgeaarden.

Harde woorden op het toneel

'Morele verontwaardiging is de heiligenkrans van de schijnheiligen', zei ooit de bekende Weense cabaretier Helmut Qualtinger. Ook nu nog speelt de ironische woordgrap een belangrijke rol in het Weense cabaret. Het oudste cabaretpodium is het Simpl, het populairst is het Niedermair.

De taal van de Weense chic

'*Küss die Hand, gnä' Frau*' – jawel, zulke zinnen kun je in Wenen nog altijd horen, en niet alleen in het theater. Ga bijvoorbeeld naar het in biedermeiersfeer ingerichte Café Dommayer in de chique wijk Hietzing (Dommayergasse 1). Hier komen de stadbesteduurders en hun eega's bij elkaar voor het uitwisselen van gedistingeerde smalltalk.

Sporten met straatmeubilair

Rekken en strekken bij een bankje, kikkersprongen op een trap, paaldansen rond een lantaarnpaal: de hele stad als fitnessstudio – dat is het motto van Vienna City Boot Camps. De 'zwaarste workout van Wenen', bestaande uit een combinatie van conditie- en krachttraining, vindt elk dag plaats (www.viennacitybootcamp.at).

Ondergronds én bovengronds

Metrolijn U6 (de U staat voor *Untergrund*) rijdt niet alleen ondergronds, maar ook bovengronds: hij gebruikt het verhoogde tracé van de vroegere *Stadtbahn* van Otto Wagner. Zo biedt een metroritje, vooral 's avonds als de verlichting aan is, een interessant inblikje in de Weense woonkamers op de tweede verdieping, die vanuit de metro op ooghoogte liggen.

Bier met een varkenspoot

Een *Stözn* en een *Krügerl* – een varkensklui en een biertje, dat bestellen proleten en prominenten, nieuwe en oude Weners, studenten en senioren in het Schweizerhaus in het Prater. Dit beroemde restaurant is een thuis voor iedereen.

Versgebrand

Wenen is een stad van koffie en van koffiehuizen. Voor versgebrande koffie ga je bijvoorbeeld naar het sfeervolle The Roast (Augasse 21, www.the-roast.com), waar een traditionele koffiebrandinstallatie voor een heerlijke geur zorgt. Fairtrade koffiebonen worden ter plekke gebrand en gemengd – mmm! Dat vinden trouwens ook de studenten van de nabijgelegen technische universiteit.

Ijskoud genot

Wenen was al aan het begin van de vorige eeuw 'multiculti', lang voordat dat woord was uitgevonden. Ook Italianen vestigden zich destijds in de metropool aan de Donau en lieten hier hun culinaire sporen achter. Veel Weense ijssalons worden ook nu nog door hun nakomelingen gerund. Een omweg waard is zeker de Italiaanse Eissalon am Schwedenplatz (www.gelato.at).

Met de drukke binnenstad heb ik minder: te hectisch, te vol, te heet. Geef mij maar het groen aan de westrand van de stad, waar de stadse jungle langzaam overgaat in het Wienerwald. Op mooie dagen kun je me hier tegenkomen als ik een rondje maak met mijn twee honden.

Vragen? Ideeën?

Laat het me weten! Mijn adres bij de ANWB:

@ anwbmedia@anwb.nl

Dit is Wenen

Ze zijn op één hand te tellen, de Weners die nog rouwen om keizerin Sissi, ontroerd raken bij het horen van de Sängerknaben of bij *Der schönen blauen Donau* spontaan in driekwartsmaat gaan dansen. Toch houdt het cliché van de Weense wals in een omgeving van keizerlijke pracht en praal hardnekkig stand. En voor een deel is dat te begrijpen: het leven is hier aangenaam, muziek – niet alleen klassieke – speelt nog altijd een grote rol en de monumentale bouwwerken, van barok tot Jugendstil, vormen een glorieus stadsbeeld dat zijn gelijke niet kent.

Levendige cultuur

Voor de Weners zelf zijn de pronkgevels uit de gouden tijden van weleer niet meer dan een decor voor het leven van hier en nu. Dat levert soms verrassende combinaties op: zo kan een vorstelijk paleis veranderen in een hippe dansvloer, worden er in de Staatsoper jamsessies gehouden en klinken er in de bogen onder de *Stadtbahn* van Otto Wagner regelmatig dreunende dancebeats. Maar daarnaast is er op de evenementenkalender natuurlijk ook volop plaats voor klassieke concerten, opera- en theatervoorstellingen, pop- en rockconcerten, cabaret en kleinkunst.

Van klassiek tot avant-garde – en alle nuances daartussen: zo kun je het uitgebreide cultuuraanbod van Wenen het best omschrijven. Buiten de muziek zijn ook de rijke collecties van de grote musea van wereldklasse. Als kunstliefhebber zou je bijna hopen op een paar regenachtige dagen om alle kunstschaten, waaronder topstukken van Dürer, Rubens, Rembrandt en Klimt, op het gemak te kunnen bekijken – wie niet alles kan of wil zien, zal steeds weer moeilijke keuzes moeten maken ...

Traditie versus eigentijds

De beste tip: doe als de Weners en neem ruim de tijd voor alles. De spreekwoordelijke gemoedelijkheid heeft de stad ook in de 21e eeuw nog niet verlaten. Haast bestaat hier niet. Weners zitten liever in een koffiehuis om wat te kletsen of een krant te lezen, dan dat ze hun leven door de klok laten dicteren – mensen die hechten aan punctualiteit zullen daar wellicht aan moeten wennen, maar uiteindelijk is het leven zo een stuk minder stressvol. Misschien eens proberen tijdens een trip naar Wenen?

Uiteraard hoef je daarvoor niet een chic café binnen te stappen. Hetzelfde geldt voor het bruisende uitgaansleven. Want in Wenen zijn de tradities en de moderne tijd geen concurrenten, veeleer gaan ze harmonieus samen en zorgen ze zo voor de typisch Weense vorm van levenskunst.

Moderne skyline met werk van wereldtoppers

De moderne tijd drong in Wenen net wat later door dan in andere metropolen, maar inmiddels is die achterstand ingehaald. Het is nauwelijks te geloven dat wat nu Donau City is – met spiegelende glasgevels en slanke torens die aan de wolken krabben – twintig jaar geleden nog een kale vlakte was. Wenen heeft zich sinds de aansluiting bij de EU (1995) zeer snel ontwikkeld, mede doordat de stad na het vallen van de Muur weer in het hart van de Europa kwam te liggen. De moderne bouwwerken, waaraan ook wereldberoemde architecten hun bijdrage leverden, vullen in toenemende mate de randen van de oude stad, maar ook in het centrum zijn voorbeelden te vinden – zoals het opzienbarende Designhotel aan het Donaukanal, het nieuwe Hauptbahnhof tegenover Schloss Belvedere en twee moderne museumgebouwen bij de oude hofstallen. Alweer toont de stad zich hier met een harmonische, geslaagde combinatie van het oude en het nieuwe.

Typisch voor het fenomeen Kunst am Bau. Je herkent niets, maar bent toch gelukkig – in dit geval bij het portaal van de Stephansdom.

Een stad vol groen

Deze mix is ook te zien op de Weense markten, die – geheel passend bij de

huidige trend naar duurzaamheid – een revival doormaken. Waar sommige oude marktstallen tot hippe eethuisjes zijn verbouwd, worden daar pal naast nog altijd groente, fruit en een keur aan delicatessen verkocht. Hierbij komt nog een ander typisch Weens fenomeen om de hoek kijken: het streven om zoveel mogelijk buiten te zijn. Deze openluchtcultuur is alomtegenwoordig: de Weners eten graag op een terras, drinken een cocktail met de voeten in het zand en bekijken hun favoriete film onder de sterrenhemel. De omstandigheden zijn dan ook ideaal: tussen maart en oktober variëren de temperaturen van aangenaam mild tot warm, de zon schijnt vaak en maar liefst de helft van het grondgebied wordt ingenomen door groen! Je vindt deze stadsnatuur in de parken, rond de stranden langs de Neue en Alte Donau, in de bossen van het Wienerwald en in Nationalpark Donau-Auen. Met dit in het achterhoofd zal het dan ook niet als een verrassing komen: Wenen staat al verschillende jaren boven aan het lijstje van de leefbaarste steden van de wereld.

Wenen in cijfers

1

internationaal erkend nationaal park (genaamd Donau-Auen) ligt gedeeltelijk op het grondgebied van Wenen (uniek in Europa).

1,014

miljard euro heeft het nieuwe centraal station van Wenen gekost. De bouw duurde, zoals gepland, zes jaar.

2:07:38

is het parcoursrecord van de Vienna City Marathon. Dit is – typisch voor de Weense gemoeidelijkheid – een van de langzaamste tijden van vergelijkbare stadmarathons.

3,3

miljoen bezoekers kwamen ooit naar het Donauinselfest. Dat is bijna de helft van het totaal aantal inwoners van de stad.

22,5

miljoen passagiers landen elk jaar op de luchthaven.

45,6

procent van het stadsgebied bestaat uit groen: tuinen, parken, bos en landbouwgebieden.

50

kilometer aan strand nodigt in de zomer uit om van het water en de zon te genieten.

65,8

graden liggen tussen zomer en winter – zo groot is het verschil tussen de hoogste en de laagste temperatuur die ooit werden gemeten.

70

euro bedraagt de boete voor boeren in het openbaar (als een slechtgehumeurde agent toevalig in de buurt staat).

98,8

procent van de stoelen in de Wiener Staatsoper is altijd bezet. Daarvan kunnen de meeste andere zalen slechts dromen.

107

openbare bibliotheken lenen per jaar 6,2 miljoen boeken uit.

130

liter water verbruikt een Wener gemiddeld per dag. Ofwel een volle badkuip.

171

meter boven de zeespiegel ligt de Stephansplatz.

360

graden draaien zowel het reuzenrad als de Donauturm – de ene om zijn verticale as, de andere om zijn horizontale as.

660

hectare aan wijngaarden leveren jaarlijks 2,4 miljoen liter wijn – dat kan van geen andere stad worden gezegd.

69.809

komkommers worden elk jaar in de stad geoogst. Dat is meer dan in de rest van Oostenrijk.

220.000

sociale huurwoningen telt de stad. Daardoor kan circa een vierde van de Weense huishoudens betaalbaar wonen.

39
procent van alle reizen
in de stad gaat per openbaar
vervoer – een Europees
record!

Wat is waar?

Wenen is ruwweg tweemaal zo groot als Amsterdam, maar toch reis je met de metro en de fiets snel van A naar B. Het grootste deel van de stad, inclusief het oude centrum, ligt ten zuidwesten van de Donau, die vooral als recreatiezone fungeert.

Het 1e district – centrum

Het **historische stadshart** van Wenen ligt als **1e district** aan een kleine zijarm van de Donau. Deze zijarm, die bekendstaat als het Donaukanaal, en de **Ringstraße**, met zijn monumentale bouwwerken en weelderige parken, omsluiten het centrum. Kloppend hart is de **Stephansplatz** (M E/F 4), een stadsplein met daaraan de gotische Stephansdom, een van de oudste bouwwerken van de stad. Hier kruisen twee metrolijnen elkaar (U 1 en U 3). Beide lijnen ontsluiten het **centrum** voor zowel de toeristen als de inwoners van Wenen zelf, die hier bij banken en op kantoren werken, in hun vrije tijd rondwandelen of 's avonds uitgaan in een van de talrijke cafés die hier te vinden zijn.

De hoofdader van het centrum is de met vele winkels gevulde **Kärntner Straße** (M E 4/5). Deze gaat achter de Stephansplatz over in de Rotenturmstraße, die verderop uitkomt op de **Schwedenplatz** (M F 3/4) aan het Donaukanaal. Een andere belangrijke route gaat vanaf de Stephansplatz via de **Graben**, een van de mooiste pleinen van Wenen, en de **Kohlmarkt** (M E 4) langs chic ogende cafés en etalages naar de keizerlijke **Hofburg** (M kaart 2, D/E 4/5). Dit majestueuze complex bestaat uit verschillende, met elkaar verbonden vleugels die rond de historische Heldenplatz zijn gegroepeerd. In de zijstraten vind je nog meer bezienswaardigheden, zoals kerken uit de gotiek of de barok, stadspaleizen van eind 19e eeuw, Jugendstilhuizen en kleine musea. De hele binnenstad is voetgangersvriendelijk: de afstanden zijn kort en zelfs waar het is toegestaan, rijden maar weinig auto's.

Donaukanaal, Donau, 'Transdanubië'

Bezoekers van Wenen zullen zich wellicht verbazen over het feit dat de 'schöne blaue Donau' bij de oude stadskern niet meer dan een smal stroompje is. Dit is dan ook slechts een zijarm van de grote rivier, waarvan de bedding zich in de middeleeuwen geleidelijk naar het oosten heeft verlegd. De oevers van dit **Donaukanaal** zijn in de afgelopen jaren ontdekt door de partyscene.

Tussen het 'kanaal' en de imponerende Donau ligt het 2e district, **Leopoldstadt** (M F/G 2/3), dat door de nabijheid van het centrum inmiddels tot een trendy stadswijk is uitgegroeid. Onderdeel van het 2e district is het **Prater** (M H-K 3-5) – dankzij het amusementspark, de grasvelden, de bossen en de parken een populair recreatiegebied

vlak bij het centrum.

Hetzelfde kan gezegd worden van het 21 km lange **Donauinsel** (📍 kaart 3, C–E 1-3), een kunstmatig eiland dat vanaf 1972 in de rivier werd aangelegd als onderdeel van de waterstandregulering. De waterloop aan de oostkant van het eiland heet **Neue Donau** en is in de zomer een ideale plek om te zwemmen. Het water is rustig en helder, heel anders dan het water aan de westkant, waar een sterke stroming heerst. Het eiland is ook zeer in trek bij joggers, skaters, naturalisten en fervente liefhebbers van de barbecue. Aan de andere kant van de rivier is **Donau City** (📍 kaart 3, C/D 1) herkenbaar aan de moderne skyline. Ook dit gebied wordt weer omsloten door een recreatieparadijsje, genaamd **Alte Donau**. Daarachter beginnen de nieuwe stadswijken die in de afgelopen decennia zijn gebouwd. Ook liggen hier, de rivier een stukje stroomafwaarts volgend, de oeverbossen van de **Lobau** (📍 kaart 3, D/E 2/3), met daarbij enkele natuurstrandjes. Ze maken al deel uit van **Nationalpark Donau-Auen**. Alles wat zich ten noordoosten van de Donau bevindt, wordt – met een knipoog – ook wel ‘Transdanubië’ genoemd.

Tussen Ring en Gürtel

Tot 1850 waren de nu dichtbebouwde districten 3 tot en met 9 zelfstandige voorsteden die aan de buitenkant door een lange wal werden beschermd. Deze aarden wal is later verwijderd. De loop hiervan is nog te herkennen aan de drukke vierbaansweg, genaamd **Gürtel**, die in een halve cirkel rond de binnenste districten ligt. In **Wieden** bevinden zich de ambassades, in **Neubau** hebben zich studenten en verschillende subculturen verzameld, in **Margareten** wonen arbeiders en **Josefstadt** is populair bij welgestelde Weners.

Toeristische toppers in deze stedelijke jungle zijn **Schloss Belvedere** in de ambassadewijk (📍 F/G 6/7), de **Naschmarkt** bij de kleine rivier de Wien (📍 D/E 6), de winkelstraat **Mariahilfer Straße** (📍 A–C 6/7) en de kunstwijk **Neubau** met het **MuseumsQuartier** (📍 D 5). Dit museum- en cultuurcomplex vormt een brug naar het centrum: het maakt deel uit van een architectonische eenheid die via het Naturhistorische en Kunsthistorische Museum en via de Ring met de **Hofburg** is verbonden.

Het Wienerwald in het westen

Aan de andere kant van de Gürtel ligt **Schloss Schönbrunn** (📍 kaart 3, B 3), waarna nog verder weg de stad overgaat in de glooiende heuvels van het Wienerwald. Dit is het domein van reeën, vossen en wilde zwijnen, maar er wordt ook uitstekende wijn geproduceerd – ook waait vanaf hier altijd een verfrissend windje richting de stad. In het noorden verheft zich de 484 m hoge **Kahlenberg** (📍 kaart 3, B/C 1), waar je van het mooiste uitzicht over Wenen kunt genieten.

Kodakmoment

Herr Ober!

Is het een cliché? Jazeker, maar waar Wenen in de laatste decennia grondig is veranderd, weet juist het fenomeen van de Weense koffiehuisen stand te houden. Tegen deze traditie is zelfs een bekende Amerikaanse koffieketen niet opgewassen: recent moesten zij hun eerste filiaal sluiten! Toch heeft ook in de koffiehuisen de tijd niet stilgestaan. Het zal in eerste instantie niet opvallen, maar waar je vroeger, met een wiernmelange in je hand, in alle rust in de vele kranten kon snuffelen, kun je nu ook via de gratis wifi binnen enkele seconden van het allerlaatse nieuws op de hoogte zijn.

Helden van nu ...

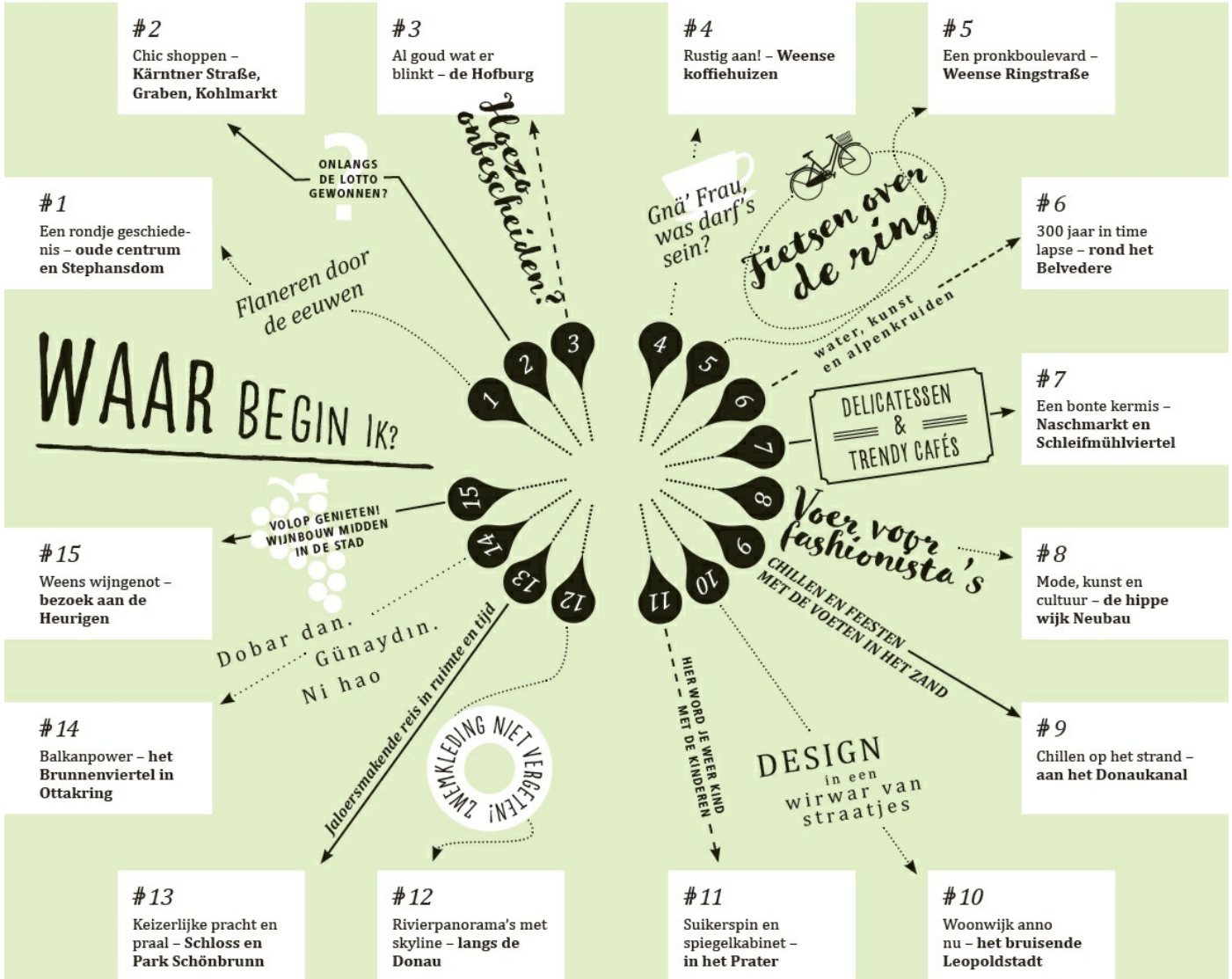
... voeren geen oorlogen. Zij demonstreren voor meer tolerantie, tegen geweld of tegen extreem rechts – en zij doen dat bij voorkeur op de Heldenplatz. De naam van dit plein komt van historische helden die nog oorlogen moesten winnen om deze status te bereiken. Aan de rand van het plein staat de Äußere Burgtor, waarin verschillende tot nadenken stemmende monumenten zijn opgenomen. Maar meestal slenteren de Weners gewoon wat over het enorme plein en doen ze waar ze goed in zijn: chillen. Aan het begin van de zomer van 2016 konden ze dat doen onder de lichtinstallaties van de kunstenaar Victoria Coeln.

Beter dan de zee!

Zoutkorsten op je huid? Liever niet! Wij nemen gewoon een duik in het zijdezachte water van de Neue Donau. Zand tussen je tenen, vóór je het groene decor van het Donauintel en achter je de heuvels van het Wienerwald – alsof je midden in de natuur bent! Alleen jammer dat de Millennium Tower op de andere oever niet helemaal past in dit idyllische plaatje. Met een sundowner in de hand ontsnappen wij hier aan de zomerse hitte van de stad. Dit is het echte leven! Naar ons eigen stadsstrand, de Copa Cagrana, gaan we overigens gewoon – lekker makkelijk – met de metro.

Het kompas van Wenen

1

Een rondje geschiedenis – **oude centrum en Stephansdom**

Een doolhof van kronkelende steegjes, gevuld met een keur aan winkels en cafés – hier is de geschiedenis nog voelbaar. Dwalend door dit labirint wordt de historie van de stad in hapklare brokken geserveerd. Het ene monument is nog fraaier dan het andere, met als absolute blikvanger de Stephansdom aan de rand van het oude stadshart.

Soms valt je oog op een verrassend spiegelbeeld. Zoals hier bij het Haas-Haus: de Stephansdom in een vervreemdend perspectief.

Driehonderdeenveertig, tweeënveertig, drieënveertig ... oef, gelukt! Je hart gaat wild tekeer bij het beklimmen van de exact 343 treden van de wenteltrap – even bijkomen – en dan word je de adem benomen door het indrukwekkende stadspanorama. Wow! Via de bontgekleurde mozaïektegels van het kerkdak dwaalt je blik verder over de zee van daken van de Weense binnenstad, terwijl 136 m lager de toeristen als mieren rondkrioelen voor de ingang van de kathedraal.

Al sinds 1433 reikt de zuidtoren van de **Stephansdom** 1 naar de hemel. Ook van beneden is deze toren zo imposant dat je bijna zou vergeten dat er ook nog een noordtoren is. Door de oorlogen tegen de Turken werd deze toren niet volgens de tekeningen gebouwd, maar kreeg hij een helmdak in renaissancestijl. Al met al domineert de Stephansdom nog altijd het silhouet van Wenen, zoals dat ook al op middeleeuwse kopergravures het geval was.

Elke zomer weer wordt er heftig gediscussieerd over het welzijn van de paarden van de koetsen die op het hete asfalt naast de dom op klanten staan te wachten. Sinds 2016 moeten de paarden bij temperaturen boven de 35°C in de schaduw aan de hitte kunnen ontsnappen. Maar als klant heb je het natuurlijk ook zelf in de hand. Want zeg nou eerlijk: zo romantisch is een ritje met een koets nou ook weer niet ...

Tussen de selfiesticks door bereik je via de laatromaanse Riesentor het schip van de kerk. Dit is gotische architectuur op zijn mooist, bekroond door zeer gedetailleerd steenhoutwerk. Topstuk is de kansel, in 1510-1514 gecreëerd door Pilgram, de bouwmeester van de dom. Het hoogaltaar is een schoolvoorbeeld van vroegbarokke pracht en praal; ook de rest van het interieur kreeg later een grondige update in de barokstijl.

Door de eeuwen heen

Vlak bij de dom huisvest een herenhuis het **Mozarthaus Vienna** 2 – tweeënhalf jaar heeft het muzikale genie hier gewoond en gewerkt. De exposities, die deels in zijn vertrekken zijn ingericht, zijn vooral gewijd aan de Weense jaren van Mozart, voor hem een zeer productieve periode.

Hoe kun je de aanblik van de oude binnenstad zo verkwanselen!? Groot was de ophef – en het verzet – toen in 1986/1987 bekend werd dat direct tegenover de Stephansdom een modern gebouw van de toparchitect Hans Hollein zou verrijzen. Toch werd er gebouwd en inmiddels hebben de Weners zich met het resultaat verzoend.

Oordeel zelf: steen des aanstoots was het markante **Haas-Haus**, voorzien van een glazen gevel waarin de dom wordt weerspiegeld.

Wandel vervolgens via de smalle Strobelgasse en Essiggasse naar de **Bäckerstraße 3**, waar de binnenplaatsen van huisnummers 7 en 10 een kijkje bieden in de woongeschiedenis van de stad. Aan de rondlopende galerijen lagen vroeger de deuren van de appartementen. Hier werden de laatste roddels uitgewisseld, of werd luidkeels geklaagd over de opgehangen was.

Via de Lugeck kom je bij de **Hoher Markt 4**. In de hoek van dit plein, tussen de huisnummers 10 en 11, kun je boven je hoofd een blik werpen op een opmerkelijke jugendstilklok. Volgende doel is de **Ruprechtskirche 5**, gelegen op een plateau boven het Donaukanal. Deze kerk wordt beschouwd als de oudste van de stad: een deel van de romaanse muren zou van omstreeks 1130 dateren. Het interieur, met een fraai stenen altaar, maakt vooral indruk door de eenvoud.

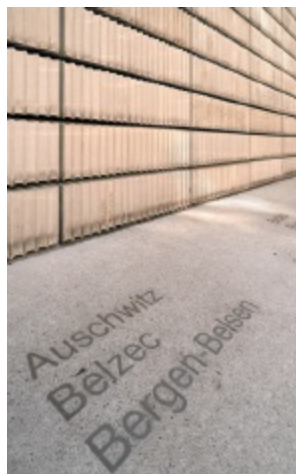

Noblesse oblige. Deze steeg loopt langs het voorname Palais Ferstel naar het beroemde en ietwat chique Café Central. Vroeger kwamen hier verarmde schijvers bij elkaar om zo, onder het genot van een kopje koffie, thuis de kolen voor de kachel te kunnen uitsparen.

Joods Wenen

Ook Wenen kent zijn zwarte bladzijden in de geschiedenis. Vlak bij de Ruprechtskirche, bereikbaar via de Seitenstettengasse, kun je de **Jüdischer Stadttempel 6** bezichtigen, een ontwerp van de biedermeierarchitect Josef Kornhäusl. Na nog eens enkele minuten lopen kom je bij de **Judenplatz**. In de middeleeuwen was dit het kloppende hart van de Joodse gemeenschap, nu herinnert een betonnen monument aan de verschrikkingen van de nazitijd. Daar vlak naast is in de restanten van de in 1420/1421 verwoeste synagoge een deel van het bezienswaardige **Jüdisches Museum 7** ondergebracht. De omgeving trekt zich echter niets aan van dit pijnlijke verleden: de Judenplatz, die aan vier

kanten wordt omgeven door prachtige gevels uit de periode barok-eind 19e eeuw, wordt beschouwd als een van de sfeervolste pleinen van Wenen.

Het massieve holocaustmonument op de Judenplatz doet pijn. Rondom staan de namen van plekken waar de misdaden plaatsvonden. De eindeloze rijen stenen blokken op de muren zijn als de stapelbedden in de barakken waarin de slachtoffers hun dood afwachtten.

Uitblazen in een beroemd café

Is het bijna weekend? En heb je zin om wat rond te snuffelen op een markt? Dan is het nog maar een klein stukje naar de **Freyung** , alweer zo'n aangenaam stadsplein, waar elke vrijdag en zaterdag een biologische boerenmarkt wordt gehouden. Rond Pasen en in de adventstijd is dit bovendien het decor voor nostalgische themamarkten. Bekijk ook de met elkaar verbonden gebouwen van Palais Harrach en Palais Ferstel, die via prachtige doorgangen en binnenplaatsen toegankelijk zijn. Het Italiaans aandoende **Palais Ferstel** gold bij de opening in 1860 als het modernste gebouw van Wenen. Hier zetelde de nationale bank van Oostenrijk-Hongarije. Later werd hier het beroemde schrijverscafé Central geopend, waar je de verkenning van de oude stad waardig kunt afsluiten.

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Stephansdom : info over architectuur en geschiedenis www.stephansdom.at, informatie www.stephanskirche.at, ma.-za. 6-22, zon- en feestdagen 7-22 uur, gratis toegang tot noordelijke zijbeuk, gratis toegang tot middenschip alleen bij een dienst, rest van het jaar € 4,50/1,50, met audioguide € 5,50/2, beklimming zuidtoren € 4,50/1,50.

Mozarthaus Vienna : Domgasse 5, www.mozarthausvienna.at, dag. 10-19 uur, € 11/4,50.

Ruprechtskirche : Ruprechtsplatz 1, www.ruprechtskirche.at, wo., za. 12.15- 15.30, do./vr. tot 16 uur, toegang gratis.

Jüdischer Stadttempel (Synagoge) : Seitenstettengasse 4, alleen met rondl. ma.-do. 11.30 en 14 uur, € 10.

Jüdisches Museum : Judenplatz 6, www.jmw.at, zo.-do. 10-18, vr. 10-14 uur, € 10, tot 18 jaar gratis.

ETEN EN DRINKEN

Voor suikerzoete lekkertjes en perfecte koffie ga je naar het traditionele **Café Central** **1** (hoek Herrengasse/Strauchgasse, tel. 01 533 37 63 24, www.palaisevents.at, ma.-za. 7.30-22, zon- en feestdagen 10-22, pianomuziek dag. vanaf 17 uur, warm gebak ca. € 7).

Heerlijke taarten en gebak worden ook geserveerd bij de eveneens traditionele **Café-Konditorei Aida** **2** (Singerstraße 1/Stephansplatz, tel. 01 89 08 98 82 10, aida.at, ma.-vr. 7-22, za./zo., feestdagen 8-22 uur, gebak ca. € 3).

Gezonde, vitaminerijke gerechten en hapjes zijn verkrijgbaar bij **Bio Bar von antun** **3** op een hoek van de Judenplatz (Drahtgasse 3, tel. 01 968 93 51, www.biobar.at, di.-vr. 11.30-14.30 en 17.30-22.20, za., zon- en feestdagen 12-22.30 uur, hoofdgerecht, meestal vegetarisch, ca. € 8).

Uitneembare kaart E/F 4 | Metro U1, U3 Stephansplatz, U2, U4 Schottentor

2

Chic shoppen – Kärntner Straße, Graben, Kohlmarkt

De binnenstad van Wenen zit niet alleen vol met bezienswaardigheden, het is ook de ultieme bestemming voor shoppers met een rijkgevulde bankrekening. En voor wie wat zuiniger met zijn euro's moet omgaan: een flaneertochtje langs de rijkgevulde etalages is en blijft een must!

Kijk eens hoe mooi! Jawel, maar heb je ook die prijs gezien ...? Inderdaad, wie op de Kohlmarkt wil shoppen moet wel wat geld meebrengen.

Alles schittert, glanst en spiegelt. Kroonluchters in een atrium van drie verdiepingen, een spiegel die de winkel groter doet lijken, glazen objecten die het licht alle kanten op verspreiden. Al dit fraais wordt met de hand en op

traditionele wijze gemaakt in een eigen fabriek in het 3e district. Daarna worden de glazen gebruiks- en kunstvoorwerpen tentoongesteld in het vier verdiepingen tellende gebouw van de voormalige hofleverancier **J & L. Lobmeyr** 1 op Kärntner Straße 26. Sinds 1823 ontvangt men hier de chique cliëntèle, die binnentreedt via een weelderig versierde entree.

INFO EN OPENINGSTIJDEN

J & L. Lobmeyr 1: winkel en glasmuseum, Kärntner Straße 26, www.lobmeyr.at, ma.-vr. 10-19, za. tot 18 uur.

Looshaus 2: Michaelerplatz 3, www.adolfloos.at, ma.-vr. 9-15, do. tot 17.30 uur.

ETEN EN DRINKEN

Al net zo traditioneel: in **K.u.K. Hofzuckerbäckerei Demel** 1 (Kohlmarkt 14, tel. 01 53 51 71 70, www.demel.at, dag. 9-19 uur, goulashsoep € 8) hebben ze niet alleen heerlijke taarten, maar ook *Eiernockerl*. In restaurant **Zum Schwarzen Kameel** 2 (Bognergasse 5, tel. 01 53 38 12 50, www.kameel.at, dag. 8-24 uur, hapjes vanaf ca. € 2) geniet je van een broodje en een glas grüner veltliner in een prachtig jugendstildecor.

Uitneembare kaart E 4/5 | Metro U1, U2, U4 Karlsplatz, U1, U3 Stephansplatz, U3 Herrengasse

De exclusiefste U van Wenen

De firma Lobmeyr is een van de traditionele Weense bedrijven die succesvol weerstand bieden tegen de globalisering. Het is ook zeker geen toeval dat dit chique bedrijf zich heeft gevestigd in de mondaine **Kärntner Straße**! Al in de gouden tijden van de Habsburgers was dit een voorname winkelstraat – hoewel

dat nu niet meer aan alle winkelgevels te zien is. Ook tussen de beide wereldoorlogen deed de Weense elite zijn inkopen bij voorkeur in de Kärntner Straße, de Graben en de Kohlmarkt – straten die ongeveer de vorm van een U hebben en alleen voor voetgangers toegankelijk zijn.

Ook hoge nood kun je op de Graben op toepasselijke wijze lenigen: via twee per geslacht gescheiden trapjes daal je af naar ondergrondse **toiletten**, die met de duurste materialen geheel in jugendstil zijn uitgevoerd. Toiletbrillen van teak en eiken, kranen van messing en bontversierde tegels bieden een voorname setting voor een discrete gebeurtenis.

Pauze voor voeten en portemonnee

Is het budget voor deze vakantie behoorlijk hoog? Dan is dit dé plek, want het aanbod is hier net wat luxer en exclusiever dan in de rest van de stad.

Toegegeven, ook hier bieden sommige historische panden inmiddels onderdak aan bekende internationale ketens, maar je vindt er toch voornamelijk exclusieve winkels die bijvoorbeeld lingerie, parfums of stijlvolle souvenirs verkopen. Zorg bij het shoppen af en toe wel voor een aangename onderbreking. Een ideale plek voor een rustpauze voor ogen, voeten én portemonnee is de **Graben**, een van de mooiste pleinen van de stad – kies voor een terrasje (duur) of voor het muurtje bij de fontein onder de pestzuil (gratis).